

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Prior Jansson*
 Härad: *Fläk* Adress: *Skottorp*
 Socken: *Rännestöv* Berättat av: *Ingrid Gustavsson*
 Uppteckningsår: *1940* Född år *1848* i *Rännestöv*

Uppteckningen rör *Barnsängsplågor*, sid 1.

Tjugonde dag Knut - " - 2

H. G. 3.

Pingsbrud - " - 3

Märgelkörning - " - 5

Undervisning - " - 6

Matan julaffan - " - 7

L. u. F. 34.

Julsatmer - " - 8

Tomten - " - 9

Ulm 36-19

Magille - " - 10

Vårstöd - " - 11

Midsommarsång - " - 11

Rensa - " - 14

Rännestövsträd - " - 15

Födelsedagsverser - " - 16

L. u. F. 19.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 7366 : 1-23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppmärksammningen för Barnvisor Sid 19

De vira männen -" - 21

Trollen i Lunda-

gätsbjörä -" - 22

Vätter -" - 23

ACC. N:R.

7366

1.

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Bror JanssonHärad: Flöke

Adress:

SkattarpSocken: Rännestor

Berättat av:

Ingrid GustavssonUppteckningsår: 1940

Född år

1848 i RännestorLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBarnsängsplågor.

En kvinna i Vallberga fick en gång barnsängsplågor, när hon gick ut i luften. Hon hade så ont att hon inte fick "mängtäl". Sedan hon sökt Lars Persson, Daggebjär och fått bostemedel gick sjukdomen över. Hon skulle ha en band på sig en viss tid och då skulle den som sänt ut sjukdomen, få den tillbaka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

Ak: 7366 : 2.

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Höh

Adress: Skatrup

Socken: Rännerlov

Berättat av: Ingrid Gustavsson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1848 i Vallberga Rännerlov

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

2 ARKIV

Igångande dag knut.

26. 6. 3.

När knut kom, ansågs julen vara slut,
och man skulle köra ut julen. Förr brukade
gubbar och drängarna på ställena kläda ut^{sig} och
köra ut knut. De bunda fast länghelm runt om-
kring sig, både omkring livet och omkring huvudet.
När de kommo till en plats, gapade de och skreko
ut vad de kunde, och hängde de hackspåls över
spisen brukade de taga av den utan^{att} fråga om lov.
Man var inte precis förtjust, när de kommo. De skrä-
mde barnen så väldigt och sade, att de skulle "stycka"
dem med hull och hår. De tog då upp en talg-
bit med vilken de skulle guida in barnen för att
lättare kunna spåga dem.

ACC. N:R. 7366 : 3.

Landskap: Nalland Upptecknat av: Pior Jansson
 Härad: Höke Adress: Lhättorp
 Socken: Rännestöv Berättat av: Ingrid Gustavsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1848 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Pingsbrud.

Om pingsst valde man ut en vacker flicka, som skulle vara pingsbrud. Man hade även brudgum, "läjesven" och tåleman. och det hela var som ett brudfölje. Detta brudfölje, vars deltagare voro så där i tåsåldern, gingo från gård till gård. På varje plats dansade bruden med folket i stugan. Min syster, säger berättaren, var pingsbrud i två år. Hon var klädd i brudkrona, och själva bröllopskläderna hade hon lånat av några mamseller i stån (Laholm). Bröllopsföljet gick till de olika gårdarna i byn och dansade med folket i stugorna. Berättaren

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7366 : 4.

Landskap: HallandUpptecknat av: Ann JanssonHärad: StökAdress: SkottorpSocken: RännestövBerättat av: Ingrid GustavssonUppteckningsår: 1940Född år 1848 i RännestövLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

var även med i pingstbruds följel. Hon
omtalar, att de även voro framme på Sam-
ta Skottorps gård och inne i själve stället.
Överallt där man var inne och pingstbruden
dansade med folket i stugan, fick man peng-
ar. Efteråt hade man kalas i pingstbrudens
hem. Kalaset bekostades av det, som man
fick i de olika gårderna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7366:5

Landskap: Halland

Upptecknat av: Per Jansson

Härad: Håke

Adress: Skottorp

Socken: Rännestör

Berättat av: Ingrid Gustavsson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1848 i Rännestör

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Märgelkörning

På Gamla Skottorps gods i Skunnestör
orten märglade man all jorden för ungefär
75 år sedan. Torparna under gården fingo va-
ra med vid märgelkörningen. Men även en
del arbetare hade sysselsättning. Dessa
hade 33 öre om dagen och de, som kasta-
de märgeln av vagnarna hade 50 öre om
dagen. Varje sommar märglade man i:a
100 Tunmland.

ACC. NR.

M 7366 6.

Landskap: VästmanlandUppptecknat av: Bror JanssonHärad: NökAdress: SkallarpSocken: RännestörBerättat av: Ingrid GustavssonUpppteckningsår: 1940Född år 1848 i RännestörLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Undervisning.

Jag minns, att det fanns ett gammalt feuntimmer, som hette Hedde, som "tog omkring" i hemmen och lärde barnen att läsa. Några barn (en flertal familjers barn) undervisades åt gången. Man satt omkring ett långt bord, eller också hade man lagt bräder på en del stolar, som fingo tjänstgöra som ^{bord} bänkar. Jag själv (Ingrid Gustavsson) fick läsa mig att läsa, men att skriva fick jag aldrig lära mig någon gång. Det har jag ämplat många gånger, ty jag har alltid blivit tvungen att låta andra skriva för mig. Helt för 25 år sedan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

No. 7366:7.

Landskap: Halland

Upptecknat av:

Per Jansson

Härad: Flak

Adress:

Fhallop

Socken: Rännestöv

Berättat av:

Ingrid Gustavsson

Uppteckningsår: 1890

Född år

1848 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Maten julaftan.

Aldrig någon gång under hela året fick man så mycket och så god mat som vid julaften. Först äto vi soppa och fingo rikligt med sagel, efteråt fingo vi kaffe och vetebröd. Soppan äts i skymningen. Längre fram på kvällen äto vi potatis och lut-pick med "senapsdöjpor". Allra sist skulle vi äta julaqröd. Min bror Per brukade på skoj säga: "Fajbler allri matu mer än en gång på året och det är julaften". Helt för 75 år sedan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7366:8.

Landskap: Halland Upptecknat av: Ror Jansson
Härad: Fisk Adress: Skottorp
Socken: Rännestöv Berättat av: Ingrid Gustavsson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1848 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Julpsalmer.

Vid julafton brukade man alltid sjunga
julpsalmer t. v. En jungfru födde ett barn en
dag, --- "Va de så, att inte julpsalmerna
sjungas, tyckte man inte att det var en riktig
julafton, ty om inte de sjungas, blev det inte jul-
stämning. På juldags morgonen brukade man även
sjunga julpsalmer särskilt nr. 55. Var hälsad
skön morgontid ---.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 7366: 9

Landskap: *Halland*

Upptecknat av:

Bror Jansson

Härad:

Höke

Adress:

Skottorp

Socken:

Rännstöv

Berättat av:

Ingvid Gustafsson

Uppteckningsår:

1940

Född år

1848

i

*Rännstöv*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Tomten.

*I Vallberga i Rännstövs socken trodde
man (ämningsen i mitt föräldrahem) inte
på tomten. Om julafdan sattes inte gröt till
jul tomten.*

Ulmus K. 19

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7366:10.

Ålagille.

På höstarna, ve den tien då de van-
kades mest ål, hade man ålagille. Då
bjöds på mat och denna var tillagad
av ål. De va bara karana, som ble
tjudna te ålagille. Ålagille förekom
rätt ofta i berättaren ungdom i
Vallberga.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Vårdtid, midsommartid

Där i Vallberga (Rännestörs sn) sto
vårdträ ve många ^{gaura} gaura. När byen flöttes,
sa Hüller, att träs skulle staa kvar, men
daj lajdes ved å ginge bort må sien.
Somma hade eger å andra hade kostanje-
trä te vårdträ.

Vi hade ingen särskild samlings-
plats för ungdomen där i Vallbjära. I mitt hem
dansade vi mod inge i stuen. Far ga ung-
domen lov å ha dans där. Hans i Vangen
brugade spela och ja har då allri i min
levda hört nån som kenne spela sau bra
som han. Han hade en bror som ässe spela
på danser men han kenne intë spela sau
bra som Hans. Nå där va sau stor skellnad
som nån å de.

✕ Ve guesgraven i Vallbjära hade

ACC. N.R. M. 7366 : 12.

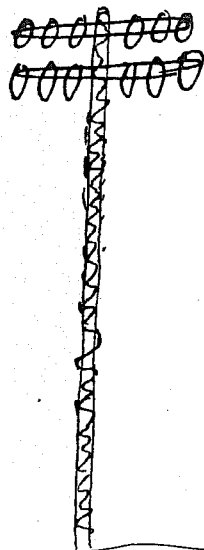
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12
ungdomen messommarsstäng om midsom-
mar. Själva stängen var klädd med berke-
ris och i toppen på stängen va två vär-
ribbor. På dessa ribbor hängdes kransar.
Vem som ville feck ha en krans me å häng
a på maj-stängen. Vi begade samla in
leta päpa te spelemannen, sau ad han
feck nåd för sin besvär.

X

M. 7366: 13.

13

Majstång från Vallberga, Rännestövs socken

Stången kläddes med björkis. På tvärläerna
hängdes kransar.

ACC. N.R. M 366 : 14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
14 ARKIV

Ramsa

ett två bomme gå
tre fyra bomme via
fem sex nappa gäss
sju åtta vanna bocka
nio tio vanna tie
elva sål mären i fål
tolfan fjortan tvätta skjortan
femtan sextan kan du lävan
sjuttan attan fallt på trappen
nitton tjugo de va lyva i en stue

ACC. N:R. M. 7366 : 15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Brännnevinströd.

Förr var det vanligt att man åt
brännnevinsbröd. Man hällde litet brän-
nevin på bröd eller också doppade man
brödstycket i brännnevin. Lidant bröd
fingo barn för att det skulle "sula"
något, om man inte hade pålägg.

ACC. N:R. M.7366:16.

Födelsedagsverser.

Du ren på livets bana går
så blickar dig tillbaka
på de förflutna ungdomsår
du levat glada dagar
men kära vän Guds milda nåd
din ungdom väl bevarar.
att glädjen ej blir vänt i gråt
på dina kinder klara
så måtte Herren dig bevara
Du framgent följer dygdens spår
vart steg du far på livets bana
så lyxligt du för Herren går
Så gå då glad till livets möte
slut glada vänner i din famn
må i ditt namn lyckan sluta
ja evigt, evigt minnas vi ditt namn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

16

H. C. 19

lev väl för all din tid
å i din öppna famn
förenta vänner sluta
å alltid någon sorg
ditt glada hjärta nå
å alltid i ditt bröst
en ljuslig glädje få
du av vänskapens å
dygdens milda kärna,
detta följer dig på varje livets fjät
önskar även jag så gärna
i ditt minne ej din vän förgät
gå all nöjda, sköna blommor
bryta ibland vänner
som dig håller kär
må i munter tid följbara
denne dag, som din årsdag är
Glöm icke den Himmelska Fadern

ACC. N:R. M. 7366 :18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
18 ARKIV

så hjälper han dig
i alla övriga dagar.

Tecknat av din vänstapsyster
Anna Pettersson
Tönnersa

Verserna fick Ingrid Gustavsson,
född i Vallberga Rännstors socken år 1848,
den 22 maj 1868 på sin tjugoårs dag.

Om verserna hämtats ifrån någon tryckt
källa, vet upptecknaren ej, men det verkar ej
öfraligt, att givaren, Anna Pettersson, själv lik-
het dem.

ACC. N:R. M. 7366 :19.

Barnvisor.

Lilla piga geck i heg
för hon ville leka
vau små dränga fälde mäj
mā sin lilla päjla
spela, spela bombom
vill du mā, så kom, kom
spela du mens ja står brud
spela, spela bombom
vill du mā, så kom, kom.

Ria, ria ranka
härten heder blanka
vart ska vi ria å fia
å fieta oss en pia
å va ska hon beta
Anna - Magreta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

ACC. NR. M. 7366:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20 —

var skall hennes bröllop stå
uti hennes faders gaur
där väker lägen
ä där gäler gökan
ä där e rolit ä vara
både vinter ä sommar.

ACC. N.R. M. 7366 : 21.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De vise männen

De vise männen ginga omkring i
gårderna och sjunga, ja, de har ja hört
men det har inte förekommit i Vattberga-
trakten i Rönnes lövs sorken, som jag minnes.

21 —

Trullen i Lunda gårdstjäd.

En gång när dom hade bröllop i
Långagården i Edenberga, så va trullen, som
bodde i berget, m.ä. Emellan varje bröllops-
gäst såu där en trull på dag aude maden se
än faden bles samma m.ä. desamma. Så
va där ajn, som fråga om dag vilte saj
trullen på de vilte dom. Emellan varje gäst
såu där ed trull på de dag som aude maden.

Berättaren är född i Vallberga i Rönnebo församling.
I sin ungdom hörde hon sägnen om trullen i
Lunda gårdstjäd. Detta visar, att sägnen var
känd i Vallberga.

Se Erlén, Hall. folksagor sid 39. samt
Se Eva Wigström II Gbg. 1881. sid 205. W. anger
fel sn (Ysby) och vidare ^{har} hon förväxlat olika
sägner från trullen och sammanlagt dem.

ACC. N.R. M. 7366: 23.

Vättar.

Ja, vättar brukar folk tala om för.
Man fick inte slå vatten på dom, sa man.
Sånt e här inte tal om nu, men nån-
ting va de föri, va de nu va.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23